

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 513/2024-34

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a sudcov Petra Molnára a Petra Straku (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky ██████████ ██████████, narodenej ██████████ ██████████ ██████████, zastúpenej Advokátska kancelária Ivan Syrový, s.r.o., Kadnárova 83, Bratislava, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/146/2023 zo 14. decembra 2023 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/146/2023 zo 14. decembra 2023 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/146/2023 zo 14. decembra 2023 **zrušuje a vec vracia** Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.
3. Najvyšší súd Slovenskej republiky **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **856,75 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 4. apríla 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) napadnutým uznesením najvyššieho súdu označeným v záhlaví tohto nálezu. Požaduje zrušenie napadnutého uznesenia, vrátenie veci najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a priznanie náhrady trov konania.

2. Sťažovateľka sa žalobou podanou na Okresnom súde Pezinok domáhala určenia neplatnosti zmluvy o úvere, neprijateľnosti zmluvnej podmienky a neplatnosti výkonu záložného práva prostredníctvom dobrovoľnej dražby. Okresný súd žalobu zamietol s odôvodnením, že nešlo o spotrebiteľský zmluvný vzťah a sťažovateľka zmluvu o úvere uzatvorila ako podnikateľka.

3. Krajský súd v Bratislave prvostupňový rozsudok potvrdil a s právnym posúdením okresného súdu sa v plnom rozsahu stotožnil.

4. Najvyšší súd napadnutým uznesením podané dovolanie odmietol, pretože sťažovateľka až do vydania rozhodnutia nereagovala na výzvu okresného súdu zo 4. októbra 2023 na doplnenie dovolania, ktorá bola sťažovateľke elektronicky doručená 21. októbra 2023. V uvedenej výzve okresný súd vyzval sťažovateľku na predloženie stanov občianskeho združenia, v ktorých je uvedený cieľ činnosti, resp. účel, na ktorý je založené, a osoby, ktoré sú oprávnené konať v jeho mene. Ďalej mala sťažovateľka ozrejmiť, či bola [REDAKOVANÉ] v čase podania dovolania členkou občianskeho združenia a mala oprávnenie konať v jeho mene a napokon mala preukázať existenciu a trvanie členstva [REDAKOVANÉ] v čase podania dovolania.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Sťažovateľka poukazuje na to, že právo na prístup k súdu zahŕňa aj zákaz vytvárať neprimerané prekážky v prístupe k súdu, okrem iného také procesnoprávne podmienky, ktoré sťažujú prístup k súdu a ktoré nie sú odôvodnené sledovaním legitímneho cieľa a nespĺňajú požiadavku spravodlivej rovnováhy medzi použitými prostriedkami a sledovaným legitímnym cieľom.

6. Odmietnutie dovolania len z dôvodu prílišného a striktného formalizmu podľa sťažovateľky znamená odmietnutie spravodlivosti a porušenie práva na súdnu ochranu aj práva na spravodlivý súdny proces. Požadované podklady síce boli najvyššiemu súdu doručené oneskorene, avšak podľa sťažovateľky išlo o ospravedlniteľný dôvod.

7. Navyše, sťažovateľka poukazuje na to, že:

- cieľ občianskeho združenia je verejne dostupnou informáciou vyplývajúcou z registra organizácií, ktorý je vedený Štatistickým úradom Slovenskej republiky;

- v bode 2.6 podaného dovolania bolo výslovne uvedené, že „Zastupovanie Žalobkyne v dovolacom konaní prevzalo na základe plnej moci Občianske združenie OPOS zriadené na ochranu spotrebiteľa konajúce prostredníctvom svojho člena s vysokoškolským právnickým vzdelaním druhého stupňa [REDAKOVANÉ], ktorá písala aj toto dovolanie.“

8. K dovolaniu bola zároveň priložená plná moc pre zástupcu sťažovateľky, ako aj substitučná plná moc pre [REDAKOVANÉ] a overená fotokópia diplomu.

III.

Vyjadrenie najvyššieho súdu a replika sťažovateľky

9. Najvyšší súd po preskúmaní ústavnej sťažnosti sťažovateľky zotrval na dôvodoch, ktoré ho viedli k záveru, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť podľa § 447 písm. e) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) pre nesplnenie podmienok dovolacieho konania bez meritórneho

prieskumu. Poukazuje na to, že z obsahu podaného dovolania nebolo zrejmé, či bola [REDACTED] [REDACTED] v čase podania dovolania členom alebo zamestnancom občianskeho združenia – resp. jej členstvo v občianskom združení nebolo preukázané.

10. Sťažovateľka vo svojej replike doručenej ústavnému súdu 10. januára 2025 uviedla, že najvyšší súd v doručenom vyjadrení nepoukázal na žiadne nové skutočnosti alebo argumentáciu, a preto nepovažuje za účelné sa k nemu vyjadrovať.

11. Zúčastnená osoba možnosť vyjadriť sa k podanej ústavnej sťažnosti nevyužila.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

12. Podstatou podanej ústavnej sťažnosti je námietka sťažovateľky týkajúca sa prílišného formalizmu zo strany dovolacieho súdu, ktorý odmietol podané dovolanie pre oneskorenú reakciu sťažovateľky na výzvu súdu na doplnenie podaného dovolania, čím porušil právo sťažovateľky na prístup k súdu.

13. Nebolo sporné, že dovolanie podala sťažovateľka včas, a to prostredníctvom občianskeho združenia, za ktoré na základe substitučnej plnej moci konala [REDACTED]. K podanému dovolaniu bolo pripojené plnomocenstvo (od sťažovateľky pre občianske združenie), substitučné plnomocenstvo (od občianskeho združenia pre [REDACTED]) a diplomy osvedčujúce právnické vzdelanie [REDACTED].

14. Najvyšší súd v napadnutom uznesení poukazoval na § 429 ods. 2 písm. c) CSP, podľa ktorého nemusí byť dovolateľ v dovolacom konaní zastúpený advokátom, ak ide o dovolateľa v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti CSP, zastúpeného „... osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa“.

15. Podľa najvyššieho súdu sa síce v podanom dovolaní uvádza, že [REDACTED] má byť členom občianskeho združenia, avšak členský vzťah nebol nijakým spôsobom preukázaný a potvrdenie jej členstva nevyplývalo ani z predloženého substitučného plnomocenstva.

16. Ústavný súd si na účely posúdenia ústavnej sťažnosti vyžiadal spis z okresného súdu, z ktorého zistil, že 19. januára 2022 (teda ešte v deň podania dovolania sťažovateľkou) okresný súd prvýkrát vyzval sťažovateľku, aby v lehote 10 dní ozrejmila súdu, „... či [REDACTED] bola v čase podania dovolania jeho členkou, ktorá mala oprávnenie v jeho mene konať“. Zároveň okresný súd vyzval sťažovateľku na preukázanie tejto skutočnosti.

17. Na túto výzvu sťažovateľka obratom reagovala a hneď nasledujúci deň (20. januára 2022) doručila okresnému súdu zápisnicu z valného zhromaždenia občianskeho združenia z 23. augusta 2018, z ktorej vyplýva prijatie [REDACTED] za členku občianskeho združenia, a to spolu s potvrdením, že od tejto doby je nepretržite členkou tohto združenia.

18. Podklady, ktoré okresný súd (opakovane) žiadal od sťažovateľky vo výzve zo 4. októbra 2023 a pre absenciu ktorých bolo dovolanie sťažovateľky odmietnuté, teda preukázateľne boli súčasťou súdneho spisu v čase rozhodovania najvyššieho súdu o podanom dovolaní. Ústavný súd s ohľadom

na uvedené konštatuje porušenie práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (výrok 1 tohto nálezu).

19. Len pre úplnosť veci ústavný súd uvádza, že vo výzve doručenej sťažovateľke pred vydaním samotného rozhodnutia požadoval okresný súd aj doručenie stanov, z ktorých by vyplýval cieľ občianskeho združenia a určenie osôb oprávnených konať v jeho mene. Predloženie stanov okresný súd v poradí prvej výzve (z 19. januára 2022, pozn.) od sťažovateľky nepožadoval, a preto tieto neboli súdu vo vyjadrení z 20. januára 2022 doručované. Stanovy občianskeho združenia sú však verejne dostupné v Registri mimovládnych neziskových organizácií vedenom Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky (<https://ives.minv.sk/rmno/>) a vyplýva z nich jasne cieľ občianskeho združenia, ktorým je okrem iného „... chrániť a presadzovať oprávnené záujmy spotrebiteľov, ako aj uplatňovať práva zo zodpovednosti voči osobám, ktoré spôsobili škodu na právach spotrebiteľov“. Ak by bolo napadnuté rozhodnutie založené na tom, že tieto stanovy sťažovateľka nepredložila, bolo by možné hovoriť o nepripustnom formalizme, avšak z odôvodnenia napadnutého uznesenia taká skutočnosť nevyplýva – teda okresný súd predloženie stanov od sťažovateľky síce žiadal, avšak ich nepredloženie v konečnom dôsledku nebolo dôvodom odmietnutia podaného dovolania.

20. Podľa § 133 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd zruší rozhodnutie alebo opatrenie, ktorým boli porušené základné práva a slobody sťažovateľa. Podľa § 133 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

21. Ústavný súd s ohľadom na uvedené zrušil napadnuté uznesenie najvyššieho súdu a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie (výrok 2 tohto nálezu). Po vrátení veci bude najvyšší súd povinný opätovne rozhodnúť o podanom dovolaní s prihliadnutím na uvedené závery ústavného súdu – t. j. po zohľadnení skutočnosti, že je preukázaný cieľ činnosti občianskeho združenia, ako aj oprávnenie [REDAKOVANÉ] ako členky občianskeho združenia konať za toto združenie pri podaní dovolania v mene sťažovateľky.

V.

Trovy konania

22. V súlade s § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde priznal ústavný súd podľa výsledku konania sťažovateľke nárok na náhradu trov konania pozostávajúcich z trov právneho zastúpenia (výrok 3 tohto nálezu).

23. Pri výpočte náhrady trov konania ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2024 predstavuje v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky sumu 343,25 eur a náhrada hotových výdavkov za každý úkon právnej služby podľa § 16 ods. 3 predstavuje sumu 13,73 eur. Trovy konania sťažovateľky pozostávajú z tarifnej odmeny právneho zástupcu sťažovateľky za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu), ktoré boli všetky uskutočnené v roku 2024, spolu vo výške 686,50 eur (2 x 343,25 eur), a z nároku na náhradu hotových výdavkov právneho zástupcu

v sume 27,46 eur (2 x 13,73 eur). Písomné vyjadrenia sťažovateľky doručené ústavnému súdu 10. januára 2025 ústavný súd (a napokon ani samotná sťažovateľka) nevyhodnotil vzhľadom na jeho obsah ako podanie rozhodné pre rozhodnutie vo veci samej, a preto odmenu zaň nepriznal. Sťažovateľke tak bola priznaná náhrada trov konania spolu vo výške 713,96 eur.

24. Ústavný súd vypočítanú náhradu trov sťažovateľky zvýšil podľa § 18 ods. 3 vyhlášky o daň z pridanej hodnoty, pretože právny zástupca sťažovateľky je platiteľom tejto nepriamej dane. Pri určení výšky jej sadzby postupoval podľa § 27 ods. 5 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o DPH“), v zmysle ktorého sa pri zmene sadzby dane použije pri každom vzniku daňovej povinnosti sadzba dane platná v deň vzniku daňovej povinnosti. Keďže daňová povinnosť právnenému zástupcovi sťažovateľky vznikla dňom dodania služby (§ 19 ods. 2 zákona o DPH), pri úkonoch právnej služby realizovaných a vyúčtovaných do 31. decembra 2024 použil ústavný súd sadzbu dane z pridanej hodnoty vo výške 20 %.

25. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je najvyšší súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. februára 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu